

 Natis 12.000. Stajerc stane za celo leto samo 60 krajcarjev.

redništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopiju.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Kopisi se ne vračajo in se morajo
dalje do ponedeljka pred izdajo do-
tlačne številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 števk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

ev. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 1. decembra 1901.

II. letnik.

Kmetje pozor!

Kdor se hoče naročiti na „Štajerca“
za celo prihodnje leto 1902, in nam z naro-
kom ob enem tudi pošlje celo naročnino
znesku 1 krono 20 vin. dobival bode letos
novega leta naš časnik **zastonj**.

Ne več po starem kopitu!

Kmetje! ako komur postane noga večja,
neba mu je novega kopita, po katerem se
napravi črevelj, ker bi ga drugače
nečal. Dnševno obzorje naše postalo je večje,
kmet začel je premišljevat, da sme tudi on
imeti svoje pravice, treba mu bode tudi
kaj novega kopita, ker je prejšno, to je
sedajno, postarano, premajhuo. In kako
izraža kmet svoje želje drugače kakor
tem, da si voli take zastopnike, kateri
imajo srce za njegove težnje, za nje-

Moj prijatelj Ribničan.

Poznate Ribničane ali kakor sami pravijo Rajbn-
ci?

Ne tako začudeno gledati! Jaz pa vem, da jih
poznate. No, ker ne morete uganiti, bom vam po-
dal. Ribničani so tisti možje, katere včasih vse
pričakuje: otrok bi rad lesenega ptička, ki
piska, materi se je strla kuhla in izginila lesena
oče pa zelo potrebujejo novo rešeto. Samo de-
am ni mnogo za nje, kajti kdor dela s kuhlo,
ne lahko črn kakor maček, kdor ima opraviti
setom, je preveč prašen in mili Bog! z leseno
more le tisti jesti, ki ima tako široka usta
r vela tercijska, kadar zija v „Fihpos“ ali v
novega očeta. Da bi se dekle še malo poigralo s
om, ki zadi piska, kaj še! Sicer se že rada igra
čkom, pa tisti mora biti živ in najmanj pet
v visok, ter mora imeti mesto trdega kljuna mehek

govo trpljenje, da si voli poslance, kateri
bodejo tudi zares poslanci za kmeta.

Kmalu bodejo se začele volitve za de-
želni zbor. Koga toraj naj voli kmet?

Največji in najboljši učitelj celega sveta
naš odrešenik je rekel: Moje kraljestvo ni
od tega sveta! In kaki so njegovi sedanji
učenci in zastopniki? Kaki so oznanjevalci
njegove presvete vere? Častihlepno in vla-
deželno se potikajo povsod drugod, samo
tam ne, kjer bi jim bilo treba. Gospod njim
je ukazal: „Idite in učite vse narode“,
tedaj „učite“ jih, ni pa njim ukazal, da
bi se brigali za posvetne želje, dobro
vedoč, da ne more ta, kdor ima skrbeti
za duševno blagostanje svojega bližnjega
služiti dvema gospodoma, to je, da bi tudi
skrbel za njegove telesne potrebe. Naši
gospodje duhovniki naj skrbijo toraj za
naše duše, naj nas in našo deco poduču-
jejo v svetih resnicah, naše druge zahteve

nos in pod njim lepe brčice. Saj se poznamo, ve
rudečelične stvarce božje!

No, zdaj pa gotovo že vsi veste, kdo so Ribni-
čani! I nu, seveda, rešetarji so, rešetarji, „ki hodijo
po svejt, po zimi in polejt“.

Jaz sem rešetarje zmiraj rad imel. Toda najrajši
imam velikega Janeza, s katerim sva se že prej spo-
znala, ko sem prve hlačke dobil. Bila sva si velika
prijatelja v mojih mladih letih, a tudi zdaj sva ve-
sela, kadar se na sejmovski dan snideva, če ravno sem
že cel mož in mi moj stari znanec ne pravi več: ti
Jožek, ampak gaspud Jožef.

Pa tudi ni karsibodi ta moj rešetar. Ko se od-
odpravi z doma, ima na svojem hrbtu toliko rešet
in druge „sühe robe“, da je višji kakor lemlerski
turn — saj meni se je včasih tako zdelo. In govoriti
zna, govoriti! Ko bi ga vi le enkrat slišali! Kako
lepo popisuje kraje, slovenske in nemške, hrvatske,
ogerske in laške, po katerih je že hodil

pa naj pustijo v miru. Vsa čast našim duhovnikom kar se tiče cerkve in naših duš, kar se pa tiče naših drugih potreb, za te si bomo skrbeli sami!

Toraj duhovnika ne bomo in ne smemo voliti. A tudi po njihovi volji ne bomo volili! Pri volitvi za državni zbor izrekla se je od klerikalne strani vnebovpijoča predrznost, da se brez volje duhovnikov ne bode volil na spodnjem Štajarju nikdar nobeden poslanec. Vsi spodnještajarski kmetje so toraj brez prostosti svoje lastne volje in vendar nam ravno isti duhovniki oznanjajo z prižnice ali kancela kot versko resnico prostost — človeške volje.

Ali se torej tudi naj pri nas uresniči oni izrek modrega starega Rimljana, ki je rekel od svojih duhovnov, da se eden ovemu nasmeje, ako se srečata? Bog nas obvari! Toraj tudi po volji naših gospodov duhovnikov ne bomo volili.

Ali bomo zopet volili za naše zastopnike naše doktorje?

U! ta pa bi bila najbolj nespametna!

Kdor nas tukaj guli in dere, kdor nam neče niti zastonj denarja zmenjati v drobiš, kdor nam posojuje denar, ne da bi nam hotel pomagati, temveč da bi nam ložje prodal dom, takega človeka naj si volimo za poslanca? To bi bilo ravno tako nespametno, kakor nam pravi stari modrijan ono bajko ali pripoved od žab, katere

so si izbrale za kralja — štokljo. Zato pa jih ta kralj požira tudi brez vse skrbi.

Ne, dohtara pa že ne! Toraj koga naj voli kmet?

V srednjem veku bil je vsak stan strogo ločen od drugega. Vsak je zastopal svoje zahteve sam. Seve ne sme se pisalcu tega vrst predbacivati, da bi zagovarjal temu čase srednjega veka, a vendar je bila ideja, da je vsak stan svoje zadeve zahteval po svojem in iz svoje sredine izbranem članu vredna našega posnemanja. Toraj nas kmet naj zastopa mož iz naše sredine, to je kmet.

Kmet bo imel srce za kmeta, kmet pozna svoje težnje, kmet bode delal za kmeta, dobro vedoč, kje ga čevlji tišče, dobro vedoč za slabše žalostne razmere spodnještajarskih trpinov.

Neki dohtar je izrekel na nekem zborovanju, da kmet ne more in ne sme zahtevati, da bi ga volili za poslanca, ker je za to premalo učen. Oho! ta pa je bil gospod doktor! Prvič imamo mi kmete, kateri morda ravno toliko znajo o splošnih omiki kakor gospod doktor, ne oziraje se na to, da znajo kar se tiče kmetskih zadev trikrat toliko kakor vsi dohtarji. Gotovo bode kmet tudi s svojo prosto govornico, katera mu prihaja iz dna srečnega deželnega ali v državnem zboru, kazoč svoj žaljave roke in od skrbi upadlo svoje lice več dosegel, kakor še tako izurjen doktorski govornik, kateri z gromčim učenim svojimi

In za uhami jih ima kakor kako živo dekle. Pa še kakšne muhe ima tam skrite. Povem vam, da me je včasih trebuh bolel od samega smeha, ko mi je pripovedoval svoje „te luštne štikelce“.

Smeh je dober za želodec. Da ne bo treba za drag denar kupovati marijacejskih kapljic, vam hočem rajši par Janezovih veselih zapisati.

1. Janez prvokrat pri velikonočnem izpraševanju.

Ko je bil Janez petnajst let star, moral je v postu k izpraševanju, kakor tudi drugi fantalini. Ta pot je bila za njega huda, kajti s katekizmom si nista bila ravno dobra znanca. Tega mu pa ne smemo zameriti, ker v prejšnjih časih še ni bilo toliko šol, ko sedaj. Da se na cesti na in sejmihi tudi ni mogel naučiti krščanskega nauka, to si lahko mislite.

Pa vkljub temu je bil moj rešetar zmiraj „fejst“ dečko: kjer mu je zmanjkalo pameti, tam je moral jezik pomagati.

Že koj pri vstopu v kaplanijo zadela ga je mala

nesreča. Pozabil se je namreč odkriti. Zato ga je kaplan opomnil: „Janez, se ne boš odkril?“ On se je pa hitro odrezal: „Ni trejba, mi nič ni vroče!“ — Seveda je kaplanova beseda obveljala in klobuček je moral z glave.

Pri izpraševanju je prišel Janez prvi na vrsto. Vprašali so ga: „Ali znaš narediti križ?“ On ni pomislil, ampak je kar bleknil: „Seveda ga znam.“ Hitru bi ga napravu, če bi le lejs imau.“ — „Ni ti rešetarsko motovilo, ako tega ne veš, pa povej zakaj je Bog Adama in Evo iz raja napodil?“ vprašal je zopet kaplan. — „Zato ju je nagnal iz raja, ker sta mu hotela pojesti najbuljše jabuke“, glasil se je odgovor. — Njegovi tovariši so se glasno nasmejali. g. kaplan pa je nekaj čez uste mrmral ter stopil pred sledečega mladeniča.

2. Janez prvokrat v Ljubljani.

Tega mi sicer ni sam pravil, ker tedaj, ko se je to zgodilo, se še materi štoklji bojda sanjalo ni.

glasom govori samo — besede, a srcé njegovo pa ne vé od vsega tega kaj govori ničesar, ker mu ni nič za kmeta mār, ker tudi tukaj gleda samo na lastni svoj dobiček in — zaslužek.

Toraj ljubi kmetje! ne več po starem kopitu, ampak skusimo enkrat po novem večjem, saj imamo že itak dosti — kurjih očes!

Državna zbornica.

Nek bralec »Štajerca« nam piše, zakaj mi toliko o burski vojski, nič pa o delovanju državnega zbora v našem časniku ne pišemo. No, to ima sledeče vzroke: Ubogi Buri branijo se pošteno proti angleški premoči, v državni zbornici pa se ne more prav nič braniti, tam se ne bje boj za pravico, ampak poslanci delajo le tako, kakor bi se prepirali in za pravice svojih volilcev nastopali, v resnici pa se le čas zapravlja. Glavna šala za poslance so »nujni predlogi«. Nemški nacionalsci so takih predlogov vložili že 12, Čehi 20 in slovenski poslanci 9. Včasi so res prav dobre stvari med temi nujnimi predlogi. Pri teh se lahko govorijo lepi govori in v časnikih se tudi lepo bere, ako v njih stoji: Poslanec Žičkar vložil je v zbornici predlog v svrhu zboljšanja štajerskega vinorejstva, poslanec Robič je stavil predlog za regulacijo Pesnice.

Vsi ti predlogi, tako lepo kakor tudi izgledajo, so le švindel. Oni nimajo namena kaj za kmečki stan doseči, ampak samo namen, posvetovanje v zbornici zadržavati. Ta švindel je v zadnjem času že tako visoko zrastel, da je celó Njega Veličanstvo cesar pri večih nagovorih poslance opominjal na dolžnost njihovega pomena in jih nagovarjal, naj nikari posvetovanja v zbornici še nadalje zabranjujejo.

Ali ljubi »Štajerc«, bo kdo vprašal, kaj pa naj naši poslanci počnejo, ako oni naših želja v zbornici

da bi me mojim starišem podarila, zapisal sem le, kar so mi oče pravili.

Janez je prišel enkrat na poti iz Ljubljane na Gornje Štajersko v našo hišo prenočevati. Nikoli še prej ni videl kakega večjega in lepega mesta. Zato je takoj pripovedoval mojim ljudem, kako je v Ljubljani. Pravil je: »V Iblan' je hiša pri hiši, pa cirku pri cirkvi; v cirkvi je oltar pri oltarji in na oltarji svetnik pri svetniki; a če se enemu prikloniš, pa drugemu hrbet pokažeš, pa spet ni druga ko zamira.«

»Bui sem pri škofovi mejši, pa se mi nej nič dopadlo. Šejst duhovnikov mu je moralo pomagati. Pa so ga na stou posadil (posadili), pa so mu kapo na glavo djal' (djali), pa so ga spet pokadil' in mu bukvicah kazal' pa je še vendar morau tu in tam kateri drug gaspud namesto njega brati. Naš ta mal' kaplan so buljš (boljši), oni znajo sami mejšovati.

Na kori pa so bli pevci in godci. Pa so omejli tudi druge štrumente ko rajbuški: trije so prekle

predlagati ne smejo! Kako se naj žalostni položaj naših vinogradov zboljša, kako se naj regulacija Pesnice izpelje? Ja dragi kmetič, med poštenim delom in švindelnom je velik razloček. Spomladi se je 800 milijonov kron za vodne ceste in regulacije vodá dovolilo. Takrat sta tudi vrli profesor Robič in razumni dr. Ploj v zbornici sedela, ali govorila nista nič, naj bi se za tisti denar regulirala tudi Pesnica. Danes, ko je ves denar že za Galicijo, Češko in Moravsko določen, danes zaženejo naši gospodje velik krik, ki nič več ne pomaga. Spomladi naj bi bili le besedo govorili in denar bi se bil dovolil.

Ravno tako neokritosrčno delajo naši poslanci, kjer se tiče varstva našega vinogradstva. Ko se je carina na italijanska vina znižala, so tudi že naši slovenski poslanci sedeli v parlamentu, mi pa nismo slišali, da bi se bili ti gospodje proti temu odločno postavili. Tudi pri nagodbi z Oggersko ni noben sloposlanec zahteval, naj bi se bila kakšna carina na oggerska vina nastavila. Danes delajo vsekakor špetakel, ker nič ne pomaga, v dveh letih pa, ako pride carina na obravnavo, potem bodejo zopet tako govorili, kakor bodejo hoteli vinski trgovci.

Ako bi poslanec Robič hotel v resnici za regulacijo Pesnice kaj storiti, potem bi mogel on v deželnem odboru h kateremu on ja spada, to stvar izpeljati. Ako je on izpeljal, da se mu bo njegov lastni vinograd od deželnega odbora z vsoto 20 goldinarjev na novo nasadil, potem zamogel bi tudi 100.000 gld. za regulacijo Pesnice pridobiti. Ali odkrito rečeno, njegov vinograd mu je veliko več veselja naredil, kakor regulacija Pesnice.

Kar se pa tiče sleparije z vinom, tu morajo vse občine poslati peticije vladi in državnemu zboru, da se pri obnovitvi nagodbe in carine naredi red. In ko pride potem obravnavo o nagodbi in carini, potem morajo poslanci odpreti svoja usta. Ako pa tega ne storijo, potem je njihovo vpitje za prihodnih deset let — švindel.

(hlode) grizli, štirji so plečete s šibami čohal', pred njimi pa je stau kuštrav človk, ki jim je s palco žugau (pretil), da so bulj hitel'.

3. Kako je Janez imenitnega gospoda razjezil. Hodil sem že v šolo in sem tam slišal od lepega, a včasi tudi premalo od tiste velike mlake in od ladij, katere meče burja ob pečine. Zato sem bil zelo vesel, ko se je nekega večera pri nas oglasil moj ljubi znanec Janez. Komaj je odložil svoje blago v kot za vrata in se vsedel na klop pri peči, sem ga vprašal, če je že videl morje. Odgovoril mi je: »Sevejda sem ga že večkrat videu, po dnevi no po noč, zjutraj nu zvečir, pa še voziu sem se po ladiji.« Ker mi je menda na očeh bral, kaj bi rad, mi je začel pripovedovati. kako lepo je v Trstu zvečer ali zjutraj, ko pozlati solnce s svojimi žarki vodo. Vse to mi je tako živo popisal, da sem bil potem celo noč v Trstu in na morju — a žalibog samo v sanjah. V zahvalo sem mu rekel, da bi rad znal tako lepo govoriti kakor on. »Vejš Jožek, ni dobro, če

Nekoliko odgovora lističu „Naš Dom“ glede štev. 11.

Kako nas „Naš Dom“ „Domaček“ ali kakor ga nekateri imenujejo „lažnjivi Tomažek“ rad ima ali črti, ker se toliko z nami bavi, se iz tega razvidi, ker se v njegovi ednajsti številki bere ime „Štajerc“ skupaj 81 krat.

To kaže, da Tomažek že možganov nima, pravljica pa pravi: Iz praznega žaklja se ne more moka iztresti.

Ta list se peni od same besnosti, ker njegovi uredniki uvidevajo, kako se „Štajerc“ med ljudstvom vedno bolj in bolj razširja, in ker razsodni ljudje nočejo v Tomažekov gnil rog trobiti, temveč raje z odkritosrčnimi ljudmi občujejo.

Hvala lepa, „Tomažeku“ za reklamo, bolj ko on naš list zmerja, več naročnikov dobimo, ker sedaj že živimo v 20. stoletju napredka, da vsak, kateri ima količkaj zdravo pamet, lahko sam previdi, katera pota so prava, da ne zagreznemo nazaj v temne srednjeveške razmere.

Seveda se „Tomažeku“ možgani vrtijo, ker mu le „Štajerc“ po glavi roji, bati se je, da bo Tomažek od jeze razpočil, ko kaplani morajo „giftnega Tomažeka“ podpirati in globoko v žep poseči, razsodni kmetje ga pa nočejo naročiti, ker previdijo, da je ta „Tomažek“ in njegov zlo bolani oče „Gospodar“, le za mežnarje, tercijalke in farovške kuharice pisan; take bedarije niso eno fajfo tobaka vredne, ne pa eno celo krono. Od same nevošljivosti hoče v št. 11 od 10 oktobra „Štajercu“ slabo srajco radi necega dopisa „iz Šmarja pri Jelšah“ obleči, namreč srajco lažnjivosti, za srajco lažnjivosti pa nikdo ni bolj sposoben kakor ravno on, kar se iz sledečega razvidi:

ma človek predoug jezik, ki črez zobe sejga, ker se lahko vgrizneš v njega ali te pa kdo drug lahko po njem udar'. Tudi meni je že neki velik gaspud dau po zobeh. Bui sem še mlad in neumen, ko sem neko noč prenočeval v Gorici u veliki oštariji. Taj je tudi hodi u nek gaspud z zlatim križom na prsih. Kadar je bui malo pijan, je rad šeu v prvo hišo, ki je za navadne pivce in jih je za norca imeu. Tudi tisti večer je prišu in se je spravu nad mene. Vprašau me je: „Ti ribniški potepuh, ali še živi tisti rešetar, ki je svojega konja stradati učil?“ Mene je to hudo speklo, zato mu nisem hoten doužan ostati. Rekeu sem mu: O živi še, živi, pa zdaj nima več kajna, (konja) zdaj ma osla osla. Pa vejo gospud, kak razloček je med tistim oslom in med njimi?“ Gospud se je mojim besedam začudi u in me vprašau: „No, kakšen pa?“ Jaz se mu odrežem: „Razloček je ta, da majo oni prejdi križ, osu pa zadi“, Gaspud je skočil v mene in me je tako za uhe trejsu, da sem vse zvezde videu“. „Zakaj ga pa niste hitro za odpuščanje prili? sem ga vprašal. Sem kričau: „Saj ni nobenega razločka! pa ni nič pomagalo.“

4. Kako je Ribničan Urban konja jesti odvadil. To kar mi je Janez pravil od tistega hudega

V „Našem Domu“ je pisano: „Ti „Štajerc“ praviš, da je prišlo na kant kmetijsko društvo v Stranicah. Laž je to, ker tam takega društva ni bilo.

Ti praviš, da je prišlo konzumno društvo v Verpetah na kant. Laž je to, ker tam takega društva nikoli ni bilo. Ti praviš, da je prišlo kmetijsko društvo v Šoštanju na kant. Laž je to, ker je društvo prostovoljno in z dobičkom prodalo svoje imetje trgovcu.

Ti praviš, da je prišlo kmetijsko društvo v Grižah na kant. Laž je to, bi skoraj rekli, kajti kdor se trikrat zlaže, se gotovo tudi četrtokrat.

Zlagal si se tudi nadalje, da bi bil g. župnik Mikuš najbogatejši župnik v naši škofiji. Zlagal si se, ko si mu pripisal, da ima 50.000 premoženja“ itd.

Na ta nečuvani napad mu odgovorimo, da le „Fihpos“ prav nesramno laže, in more zato tudi patent dobiti, kakor za vsako drugo iznajdbo.

Na vse grlo mu povemo:

Konzumno društvo v Verpetah je z dihnilo 6 majnika 1900 in tudi z tistim zavezano konzumno društvo v Stranicah se je podrlo.

Le poprašaj „lažnjivi Tomažek“ na Frankolovem.

Mi pa še več vemo, odborniki so plačali po 50 do 200 kron, udje pa po 80 kron.

Konzumno društvo v Šoštanju je nehalo, ker se je skazovala zguba. V Grižah je prišlo konzumno društvo na kant, pa hitro so 3 bogati kmetje za odbornike na pomoč prišli, da ga še po malem podpirajo, od novega leta 1901 ga pa ni več.

Priklopljeni članek iz „Slov. Naroda“, v konzumnem društvo v Frankolovem, kaže da se tudi temu društvu tla majajo.

Gospod župnik Mikuš ima pa še precej več kot 50.000 premoženja, in so le morebiti še bogateji

gospoda, se mi ni nič kaj dopadlo, ker — no, vam že povem — ker je bil pri nas doma in v šoli tudi velikokrat hud „potres“. Zato bi bil rajši kaj zvedel od tistega Ribničana, ki je konja stradati učil. Prav ljubeznivo sem ga prosil: „Janez, povejte mi še od tistega, ki je konja jesti odvadil.“ Janez me je malo po strani pogledal, potem pa venderle začel: „Veš Jožek, to pa ni res, to so si ljudje zmisli“, da bi nas jezil“. Pa tebi bom povedau, kaj govorijo.

Tisti Rajbnčani, ki prodajajo lonce nu sklejde, ne nosijo robe na hrbti, ampak majo kajne (konje). In bui je nek rajbnški lončar, ki svojemu kljusetu jejsti ni privošču. Izračuniu je, kulko profita bi iman, če bi kajna jesti odvadiu. Slišau je, da se da kajna veliko naučiti, pa si je misliu, zakaj bi se potem tudi stradati ne nauči u. In dajau mu je 10 dni samo dvekrat na den slame, drugih 10 dni le enkrat na den kopriv nu osata, potem pa nič več. Dva dni je še šlo z dejlom in Urban je že bui veseu, tretji den je postau kajn slab, a lončar je misliu, da se mu le po jejsti toži, četrti den pa je poginiu. Tedaj pa je Urban rekeu: „Glej jo glej mrho, komaj sem jo jesti odvadiu, pa mi crkne!“

(Konec sledi).